

ACC. NR. *M* 10336: 1-7. (inkl. 3 foton)
neg. IV: 11: 23, 24, 25.

Landskap: Småland Upptecknat av: Leif Eeg-Olofsson
Härad: Västra Adress: St. Alg. 6, Lund
Socken: Nydala Berättat av: Johan Karlsson, Storlycke
Uppteckningsår: 1946 Född år 1872 i Nydala

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- S.1 Övernaturliga väsen
- S.3 Två trollgubbar
En svartkonstbok
- S.4 Jaktskrock
Turligt och oturligt möte
- S.5 Mätning av döda
Försiktighetsmått mot gengångare
Snusarleken
- S.6 Offerträd i Hättebo
Ett offerträd i Storlycke
Medel att få fina blommor
- S.7 Åtgärder med nyfödda barn

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R **M. 10336** :/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Övernaturliga väsen.

1

Tomte i Hättebo. Sven Andersson (hans pojkar lever än) i Hättebo satte ut gröt till tomten varenda julafton. En jul var han i boden och siktade. Då var tomten där och var alldeles trasig. Sven skaffade honom en ny kostym, men sen såg han aldrig tomten mer.

Sjöfruns trollgädda. Vid Lindö fanns det förr en trollgädda. Hon var så stor, så alla var rädda för henne. Folk tog en sväng för att inte se henne, och om hon hade nappat, kapade de reven genast. Hon hade en skälla, för hon tillhörde sjöfrua på Lindö. Den hon var grann, men i ryggen var hon ihöli.

Kleva-Kitta. Kleva-Kitta var en trollkärning, som bodde i Bagghemskleven. Hon hjälpte knekten Lång med hans kolmila. Men han fick inte låtsas, att han såg henne. Hon passade milan om nätterna, så han fick sova. Om han hörde henne första natten, blev han glad, för då visste han, att hon skulle passa för honom.

Lyktagubbar. Det var lantmätare, som hade gjort orätt. De sprang efter råmärkena och skrek: "Här är det orätt, här är det orätt."

ACC. N:R M. 10336:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skattedrake vid Hättebo. Vid Hättebo finns det ett dra-
karör. Där lyste det varje kväll. Draken for mellan röret och Tosseberget
get. En gång gick en karl till röret, när draken låg och solade sina
skatter. Då låg där bara kol, men han tog några och stoppade i fickan.
På aftonen hängde han upp tröjan, och på morgonen skramlade det i
fickan. Då låg där två gullskedar. Han gick genast till röret, men då
var allt borta.- En torde knappt gå till det röret, när en var liten.

2

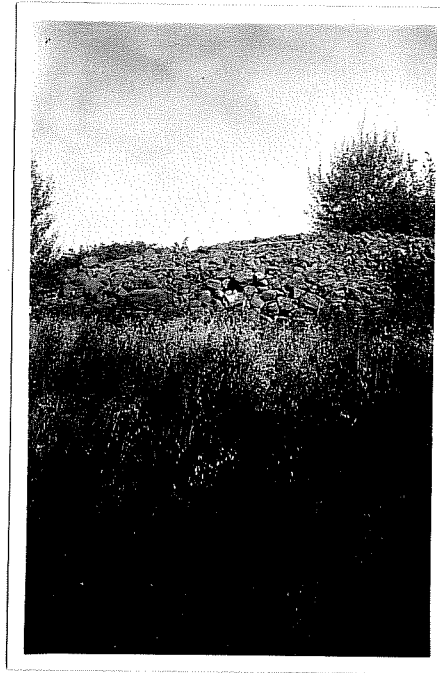
Odins jakt har jag hört ~~många gånger~~ säkert tio gånger.
Den kommer om hösten. De gamle trodde, att det var Oden, som var ute
och jagade. De sa, att han jagade troll från Ramlaholm, en liten ö i
Rusken vid Sandvik, ända till Kleva. Men Odins jakt, det är nog sjöorrar.

Otyg på midsommarnatten. Sven Andersson i Hättebo
geck e mesömmersnatt te Intäkt. Då såg han på e äng småpajka som dan-
sade. Han velle gå å se på dom, men då kom de te hömen å rev etter hö-
men, så han måste springa. När han kom te e löcka, ble de etter.-Ve Lin-
nekullaleet mötte han en stor gris. Om han inte hade slajet bena i körs,
hade han blett reedit fördärvad. De hade lekstuga i Intäkt, men när han
kom dit, kände de inte igen én, så förställder var han av då han hade sett.

ACC. N:R M. 10336: 2a.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Drakaräret vid Hättebo.

IV: 11: 23

ACC. N:R M. 10336:3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Två trollgubbar.

Daniel Johansson hade lärt se av Enehagsgubben vid Ohs i Gällared. En gång, när Daniel var där, sa gubben: "Du ä. inte rädd du, Daniel, men du tör inte ta opp mi kröcka." När Daniel sulle ta opp'na, ble ho förvandlad te en hoggorm. Det ska vara tydli sanning. Så gjorde ju ju också Mose och trollkarlarna inför Farao.

En svartkonstbok.

Daniel Johanssons husbonde hade en svartkonstbok. En gång hade han inte låst in den i cheffanjen, när han for hemifrån. Daniel tok boka och läste den på rännet. Han läste, hur han skulle göra för att skjuta och kunna träffa på långt håll. En skulle stöpa bly genom ögonen på en dödsskalle. Det gjorde han, och på våren träffade han en tupp(orre) på långt håll. Men en annan, som var närmre, tok den. Sen sköt Daniel aldrig så mer.

ACC. N:R M. 10336: 4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Jaktskrock.

När de skulle ut å jaga, fick de inte nämna namnet på det villebråd, de skulle ha. De skulle helst inte gå gönöm döra heller utan ett fönster. Jag ä inte vidskepli, men om jag glömmer nåt, när jag sa ut på jakt, går jag aldri tebaks te sköjen sen, för då vet jag, att det aldri lönar se.

Om e bössa var förgjord, stoppade de jäst i bössa och la'na i ongen(ugnen), så det jäste.

Om en ville förgöra e bössa, stack en fingret i munnen på en död och stack det äen i bössapipa. Då gick det inte att skjuta nåt djur med den. Mot sån förgörning hjälpte inte jäst.

Turligt och oturligt möte.

Om en mötte en krigsman, när en gick ut, var det turligt. Om en mötte ett fruntimmer eller en svarter katt, var det oturligt.

Mätning av döda.

När nån var död, kunde de ta en tråd och mäta den döde. De börja ve föttera och gick ända opp te huvet och knöt en knut för varje led. Sen hängde de trån t.ex. i en apel. När en äppletjuv kom, fastade han där och fick stå, tills ägaren kom.

Försiktighetsmått mot gengångare.

För att hindra en död att gå igen la de hörfrö utåt vägen. Så långt fröna räckte, kunde inte den döde komma. -Somma (somliga) rev de döde med stål under föttera. - När de kom hem från begravingar, gjorde de kors i porten av pinnar.

Snusarleken.

De söm va mä, gick runt å sjongde: "Vecken som skrattar, ska ha katten te julastek." Sen la de se på knä. Inne i ringen gick nån mä förbundna ögon å bakbundna händer. Han skulle lokta på döm i ringa å säja, vem dä va. Om han gissa rätt, ble han fri, å den andre fick gå in i ringa. Den söm skratta, fick lämna ringa.

ACC. N:R M. 10336:6.

Offerträd i Hättebo.

I Hättebo fanns det en ek, som var full av spik. Den har fallit ner nu.- En apel tog jag själv ner, som var full av spik. Ingen hade vågat ta ner den förut. En gumma sa te me, att jag skulle ta ta den första spånan och lägga i fickan. Det gjorde jag, och inga sjukdomar fick jag på mig.- Det står ännu en lind i Hättebo, som är delad. Förr drog de barn igenom där mot skirva. Sömna tåk bara plagga.

Ett offerträd i Storlycke.

En en brände de opp här i Storlycke, som de förr hade satt sina sjukdomar i.

Medel att få fina blommor.

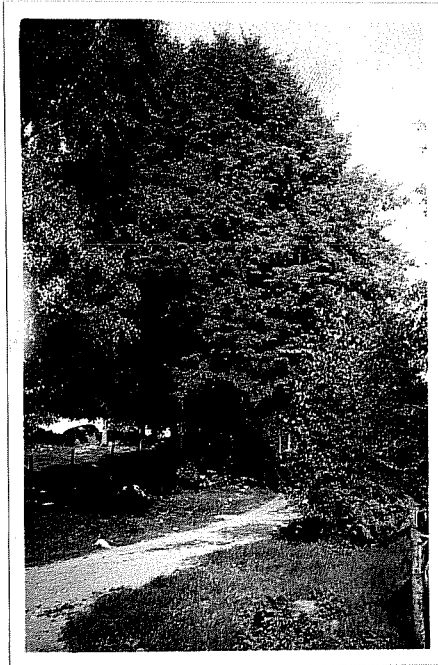
En skulle ta dopvattnet och slå i trädgårdsbuskarna, så fick en fina blommer.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

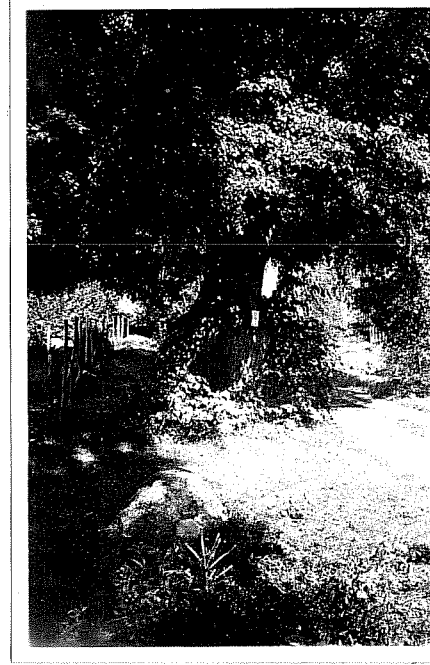
ACC. N:R M. 1033.6:6 a.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Skatelinna" ^{vid} Hättebo, som förr användes som offerträd.

IV: 11: 24.

IV: 11: 25.

ACC. N:R M. 10336: 7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Åtgärder med nyfödda barn.

7

Britta på Sjöberg tok barna, när de var födda, och lät dem stiga i ett kreaturssteg, för då skulle de bli rika. I badvattnet kasta hon en eldbränn, och i vaggan la hon stål. Hon la också opp barna på hyllerna i köket, för att de sen inte skulle bli utan mat. Till första målet fick de kål, så de inte skulle bli tyana. De fick ligga på bordet, men hon gära om bordet redit, för om katten sprang under bordet, fick barna ont läkekött.

Dopvattnet skulle en kasta i en trärosebuske, så fick barnet fint hår.- När barnet var klätt och ivägburet till dopet, skulle den som bar vända se om och ropa genom fönstret: "Lägg barnets klär i ordning."

E flicka skrek möcke. E gammal gumma sa: "Vätten regerar henne." Så tok ho å brände krut över tröskeln å över barnet, å flicka skrek inte mer. Då kan ja gå ed på, för mi hustru va där.